

August 2024

TÆNKE
TANKEN **Hav**

Danmarks
Naturfredningsforening

 **DANMARKS
FISKERIFORENING**
PRODUCENT ORGANISATION

Arealanalyse af forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber

Geografisk kortlægning af danske havarealer

Arealanalyse af forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber

Geografisk kortlægning af danske havarealer

August 2024.

Redaktion afsluttet 1. august 2024.

ISBN: 978-87-975399-1-0

Forsidefoto: Sune Riis Sørensen

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation

Nordensvej 3, Taulov

7000 Fredericia

CVR: 45812510

Tlf: +45 7010 4040

mail@dkfisk.dk

www.fiskeriforening.dk

Danmarks Naturfredningsforening

Masnedøgade 20

2100 København Ø

CVR: 60804214

Tlf: +45 3917 4000

dn@dn.dk

www.dn.dk

Tænketanken Hav

Læderstræde 20

1201 København K

CVR: 42479446

Tlf: +45 4498 8000

info@taenketankenhav.dk

www.taenketankenhav.dk

Indhold

1. Hovedkonklusioner og perspektiver	4
2. Arealer med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber	6
3. Arealer med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i naturbeskyttede havområder	8
4. Arealer med planlagte forbud	10
5. Arealer med redskabsspecifikke forbud	14
5.1 Redskabsspecifikke forbud	14
5.2 Bomtrawl	15
5.3 Bundtrawl	16
5.4 Skraber	17
5.5 Snurrevod	19
5.6 Skotsk vod	20
6. Arealudbredelse af fiskeri med bundsløbende redskaber	21
7. Referencer	23

1. Hovedkonklusioner og perspektiver

Denne fælles analyse fra Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Danmarks Naturfredningsforening og Tænketanken Hav giver et samlet overblik over, hvor der er forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i Danmark. Sammen har de tre organisationer gennemgået den danske fiskeriregulering og skabt det overblik, som hidtil har manglet.

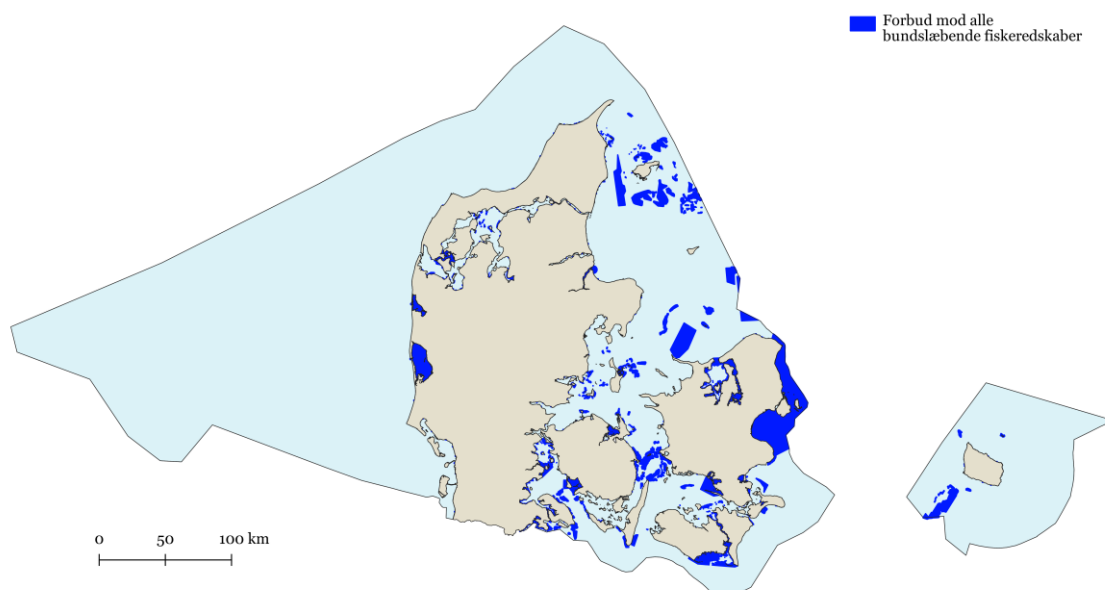
Analysens hovedkonklusioner og perspektiver:

1. Fiskerilovgivningens geografiske regulering er fordelt på mere end 13 forskellige retsakter. Lovgivningen er fragmenteret, rodet og svær at tolke med komplicerede bestemmelser. For første gang er der nu – med denne analyse – et samlet geografisk overblik over, hvor det er forbudt at fiske med bundsløbende redskaber i Danmark.
2. Analysen viser, at i 4,6 % af Danmarks havareal er der forbud mod at fiske med alle de fem typer af bundsløbende redskaber, der benyttes i dansk farvand – dvs. bundtrawl, bomtrawl, skraber, snurrevod og skotsk vod.
3. Forbuddet mod fiskeri med bundsløbende redskaber i Øresund er ikke gennemført i EU-lovgivning og gælder derfor kun for danske og svenske fiskefartøjer. De 4,6 % er inkl. forbuddet i Øresund for danske og svenske fartøjer.
4. Forbuddene mod de fem typer af bundsløbende fiskeredskaber dækker kun sjældent de samme geografiske områder. De 4,6 % er fællesmængden af forbuddene. I rapporten fremgår både de samlede forbud og forbuddene for hver enkelt redskabstype.
5. I Danmark er der pr. 1. august 2024 udpeget 31,7 % af Danmarks havareal som naturbeskyttede havområder. Naturbeskyttede havområder med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber udgør 3,6 % af Danmarks havareal. De fleste naturbeskyttede havområder er udpeget for specifikke beskyttelseshensyn (naturtyper, fugle, marsvin osv.) og har forskellige grader af beskyttelsestiltag og fiskeriregulering. I analysen er det ikke vurderet, om områderne er beskyttet mod andre aktiviteter.
6. Den danske regering har konkrete planer om at regulere fiskeri med bundsløbende redskaber i nyligt udpegede havstrategiområder og strengt beskyttede havområder, samt i yderligere fem habitatområder og tre fjorde. Hvis disse planer bliver gennemført, vil det samlede forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber udgøre 12,7 % af Danmarks havareal. Beskyttede havområder med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber vil komme til at udgøre 11,5 % af Danmarks havareal. Fiskerireguleringen tager typisk adskillige år at få gennemført.

7. Fiskeri med bundsløbende redskaber foregår ikke alle steder, hvor det er tilladt. Eksempelvis fiskes der ikke med bundtrawl i den vestlige del af Kattegat, selv om fiskeriet ikke er underlagt et forbud i det område. Adskillige områder i Danmarks farvande har ikke været fisket med bundsløbende redskaber i en længere årrække. Især snurrevod har adgang til mange områder i trawlbekendtgørelsen, hvorfor områderne derfor ikke kan tælles med i opgørelsen af forbud, uanset om der bliver fisket eller ej.
8. DTU Aqua har opgjort arealmæssige udbredelse af dansk fiskeri med bundsløbende redskaber i perioden 2017-2022 til 42 % af Danmarks havareal. I året 2022 var den arealmæssige udbredelse af bundsløbende redskaber på 20 % af de danske farvande. Summen af arealudbredelsen for den seksårige periode er højere, fordi fiskeriet flytter rundt fra år til år, og dermed summeret op over en længere årrække, fiskes der på et større areal. Desuden varer påvirkningen på havbunden fra fiskeri med bundsløbende redskaber længere end 1 år. Arealudbredelsen fra udenlandske fartøjer og visse af de mindre fartøjer under 12 meter indgår ikke i opgørelserne. Derfor er arealudbredelsen af det samlede fiskeri med bundsløbende redskaber i Danmark større end angivet.
9. Analysen giver mulighed for, at reguleringen af fiskeri med bundsløbende redskaber i Danmark kan forenkles og optimeres. Den kan samtidig indgå som vidensgrundlag i politiske forhandlinger om fremtidens fiskeri.

2. Arealer med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber

Figur 1 viser de områder, der er omfattet af et forbud mod alle fem typer af bundsløbende redskaber der benyttes i dansk farvand, hvilket inkluderer forbud mod bomtrawl, bundtrawl (inkl. semipelagisk trawl), skraber, snurrevod og skotsk vod.

Figur 1. Oversigt over områder, hvor der er forbud mod alle fem typer af bundsløbende redskaber (bomtrawl, bundtrawl (inkl. semipelagisk trawl), skraber, snurrevod og skotsk vod). Områderne dækker 4,6 % af Danmarks samlede havareal. Bemærk, at forbuddet i Øresund kun gælder danske og svenske fartøjer.

Samlet set dækker områderne med et forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber et areal på 4.864 km², hvilket svarer til 4,6 % af Danmarks samlede havareal på 104.616 km² [1] (Figur 1). I et særskilt bilag til rapporten gives der en oversigt over forbuddene pr. farvand.

Forbuddene er enten beskrevet i bekendtgørelser for fiskeriet, i EU-regulering eller som en del af fiskeriregulering i naturbeskyttede havområder, inkl. fredninger.

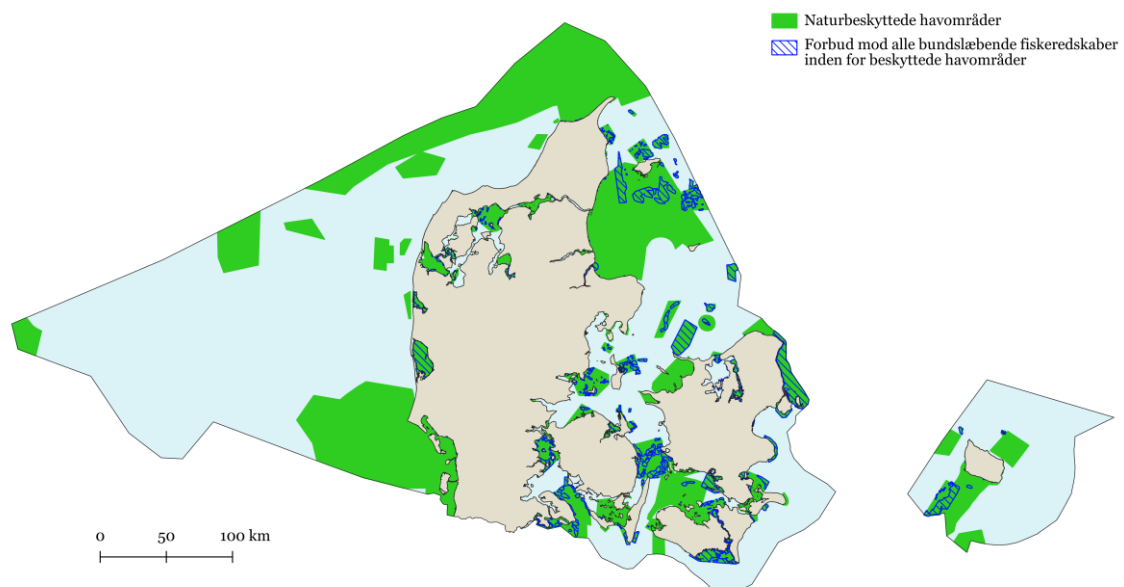
Forbuddene er fastsat i medfør af trawlbekendtgørelsen [2], bekendtgørelser om fiskeriregulering i nærmere afgrænsede områder for hhv. Kattegat og nordlige del af Øresund [3], Ringkøbing [4], Agerø og

Skibsted Fjord [5], og Nisum Fjord [6], bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7], bekendtgørelse om fiskeriforhold i farvande mellem Danmark og Sverige [8], muslinge- og østersbekendtgørelsen [9], licenser til skaldyrfiskeri som følge af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter [10], EU's forordning om fiskeriressourcer og beskyttelse af marine økosystemer [11] samt EU-Kommissionens delegerede retsakter om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen [12] og Østersøen [13], samt bekendtgørelse om fredningsbælter [14].

I analysen indgår kun udvalgte fredninger i medfør af naturbeskyttelsesloven, da det har ligget uden for denne opgaves omfang at identificere evt. helårlige forbud mod alle typer af bundsløbende redskaber i alle danske fredede områder. Det vurderes dog, at langt de væsentligste forbud i fredningsområderne er inddraget.

3. Arealer med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i naturbeskyttede havområder

De naturbeskyttede havområder i Danmark inkluderer habitatområder, fuglebeskyttelsesområder, havstrategiområder, fredede områder og natur- og vildtreservater. Selv om et område er udpeget som naturbeskyttet område, er der ikke altid iværksat en relevant naturbeskyttelse. Kortet på Figur 2 viser de beskyttede områder, samt hvor i områderne, der er et forbud mod alle typer af bundsløbende redskaber, hvilket inkluderer forbud mod bomtrawl, bundtrawl (inkl. semipelagisk trawl), skraber, snurrevod og skotsk vod pr. 1. juni 2024.

Figur 2. Kort over eksisterende naturbeskyttede havområder og fællesmængden af eksisterende forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber indenfor de naturbeskyttede havområder. Analysen viser, at 3,6 % af Danmarks samlede havareal har naturbeskyttede havområder med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber (blå skravering). Bemærk, at forbuddet i Øresund kun dækker danske og svenske fartøjer.

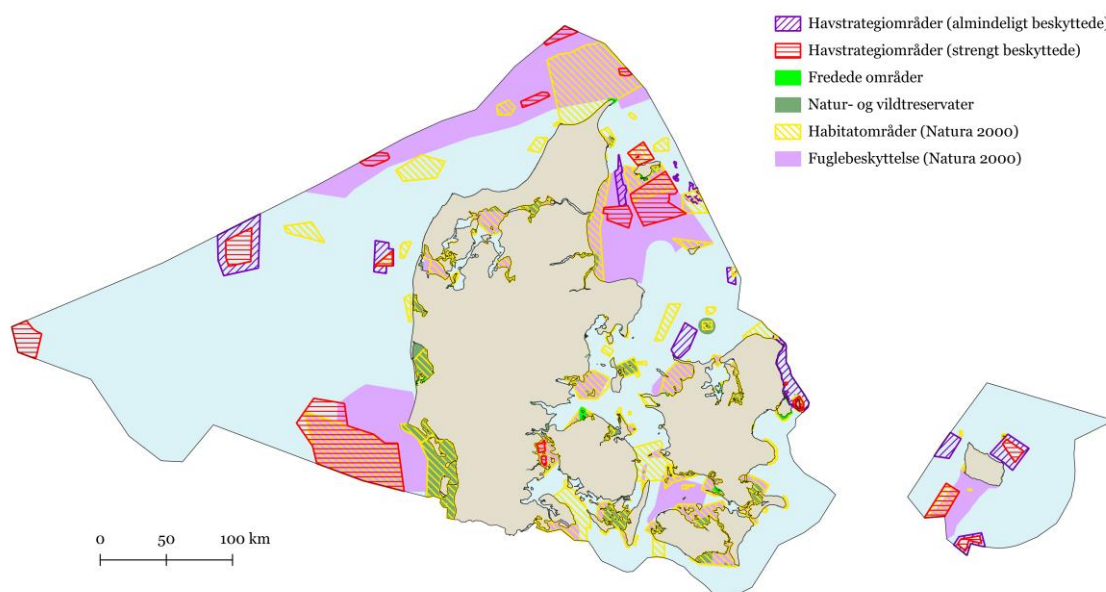
De udpegede naturbeskyttede havområder i Danmark udgør pr. 1. august 2024 et areal på 33.165 km², hvilket udgør 31,7 % af Danmarks samlede havareal på 104.616 km² [1].

Af de naturbeskyttede havområder er 3.802 km² omfattet af et forbud mod alle typer af bundsløbende redskaber – det svarer til 11,5 % af arealet med naturbeskyttede havområder. I de resterende

naturbeskyttede områder er fiskeri med en eller flere typer af bundsløbende redskaber tilladt. Det skal nævnes, at der ikke i dag fiskes med bundsløbende redskaber i alle disse områder. Læs mere om udbredelsen af fiskeri med bundsløbende redskaber i kapitel 6.

I forhold til hele det danske havareal svarer fiskeriforbuddene indenfor de naturbeskyttede områder til 3,6 % af det samlede danske havareal. Det politiske mål er, at 30 % af havet skal være udpeget som naturbeskyttede havområder, der er effektivt forvaltede.

De eksisterende naturbeskyttede områder i Danmark består af havstrategiområder (almindeligt og strengt beskyttede), fredede områder, natur- og vildtreservater, og Natura 2000 habitat- og fuglebeskyttelsesområder. De beskyttede områder er derfor også forvaltet forskelligt, afhængig af deres beskyttelsesformål. De specifikke typer af beskyttelse er vist på Figur 3.

Figur 3. Kort over de eksisterende naturbeskyttede havområder fordelt på deres specifikke type af beskyttelse. Samlet set udgør områderne 31,7 % af Danmarks havareal.

De naturbeskyttede havområder er defineret i habitatbekendtgørelsen [15], Miljøministeriets udpegning af beskyttede havstrategiområder [16], Miljøstyrelsens kortlægning af natur- og vildtreservater [17], samt fredninger på havet i medfør af naturbeskyttelsesloven [18].

Det ligger uden for denne analyses afgrænsning at analysere arealudbredelse af eventuelle forbud mod råstofindvinding, klapning, fysiske anlæg m.v., og det samlede areal af reelt beskyttede havområder i Danmark, er derfor ikke beregnet. Opgørelsen svarer derfor ikke til opgørelsen lavet af Biodiversitetsrådet i 2023 [19], i det der ikke tages stilling til omfanget af beskyttelse generelt, men derimod kun til arealet med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber.

4. Arealer med planlagte forbud

I dette kapitel beskrives de planlagte forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber, som forventes på baggrund af politiske aftaler mv.

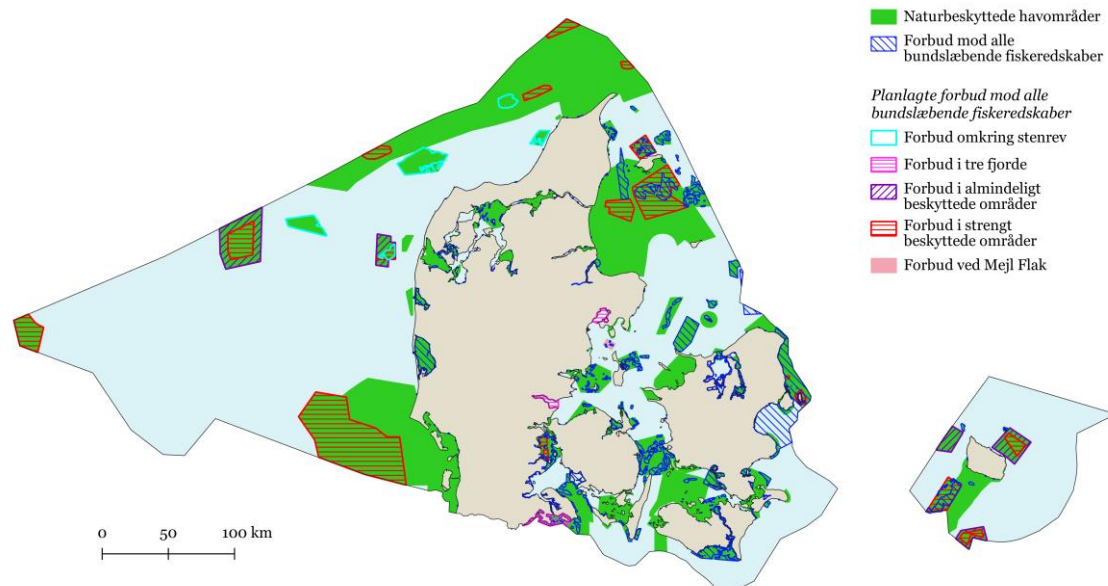
I politisk aftale om Danmarks Havplan [20] blev det besluttet at udpege nye almindeligt beskyttede havstrategiområder og at udpege 6 % strengt beskyttede områder på havet. Dette skete endeligt i tillæg til havstrategiens indsatsprogram i juni 2024. I både de almindeligt og de strengt beskyttede områder vil fiskeri med bundsløbende redskaber blive forbudt. De strengt beskyttede områder skal gradvist øges til 10 % i 2030, men der er ikke konkrete planer for udpegningen af disse områder, og dette indgår derfor ikke i beregningerne.

Derudover inkluderer den politiske aftale om Danmarks Havplan et planlagt forbud mod bundsløbende redskaber i Flensborg Fjord, Vejle Fjord og Kalø Vig [20].

De planlagte forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber inkluderer også en beskyttelse af kortlagte rev i dele af fem habitatområder i Nordsøen (Lønstrup Rødgrund, Thyborøn Stenvolde, Jyske Rev, Store Rev og Gule Rev). På Gule Rev forventes det dog at blive tilladt for Belgien at gennemføre et videnskabeligt projekt omfattende bomtrawlsfiskeri med præcisionsudstyr inden for en del af det område, hvor der vil blive forbud mod bundsløbende redskaber. Afgrænsningen af forbuddet på Gule Rev skal derfor tages med særligt forbehold [21].

Endeligt inkluderer de planlagte forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber også det planlagt strengt beskyttede området ved Mejl Flak, der blev planlagt i forbindelse med Havstrategiens indsatsprogram. Den formelle udpegning af Mejl Flak som strengt beskyttet område, vil dog først træde i kraft i første halvår af 2025, i forbindelse med genåbningen af havplanen [22].

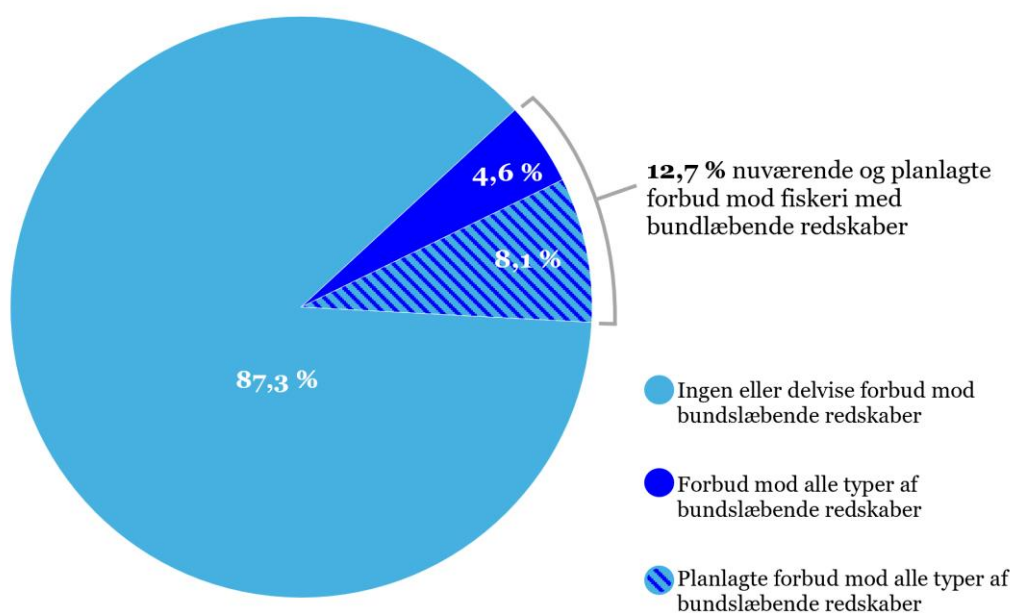
Kortet på Figur 4 viser de konkrete planer om forbud, som indgår i den politiske aftale om Danmarks Havplan fra 2023 og den planlagte revbeskyttelse i de fem habitatområder i Nordsøen. Selv om områderne nu er udpeget som naturbeskyttede områder, går der typisk adskillige år før fiskerireguleringen træder i kraft og der kan også ske ændringer i denne proces. Fiskerireguleringen kan nemlig blive ændret som følge af høringsprocesser og dialog med andre lande. Oplysningerne skal derfor tages med et forbehold. Forslag til revbeskyttelse på de fem rev i Nordsøen er relativt langt i processen og forventes vedtaget inden for et år. På Figur 4 ses også de eksisterende naturbeskyttede havområder og eksisterende forbud mod alle typer bundsløbende redskaber.

Figur 4. Kort over eksisterende beskyttede områder og eksisterende forbud samt de planlagte forbud mod bundsløbende redskaber. De forventede kommende områder og fiskeriregulering kan blive ændret som følge af høringsprocesser og dialog med andre lande. Oplysningerne om kommende områder skal derfor tages med et forbehold.

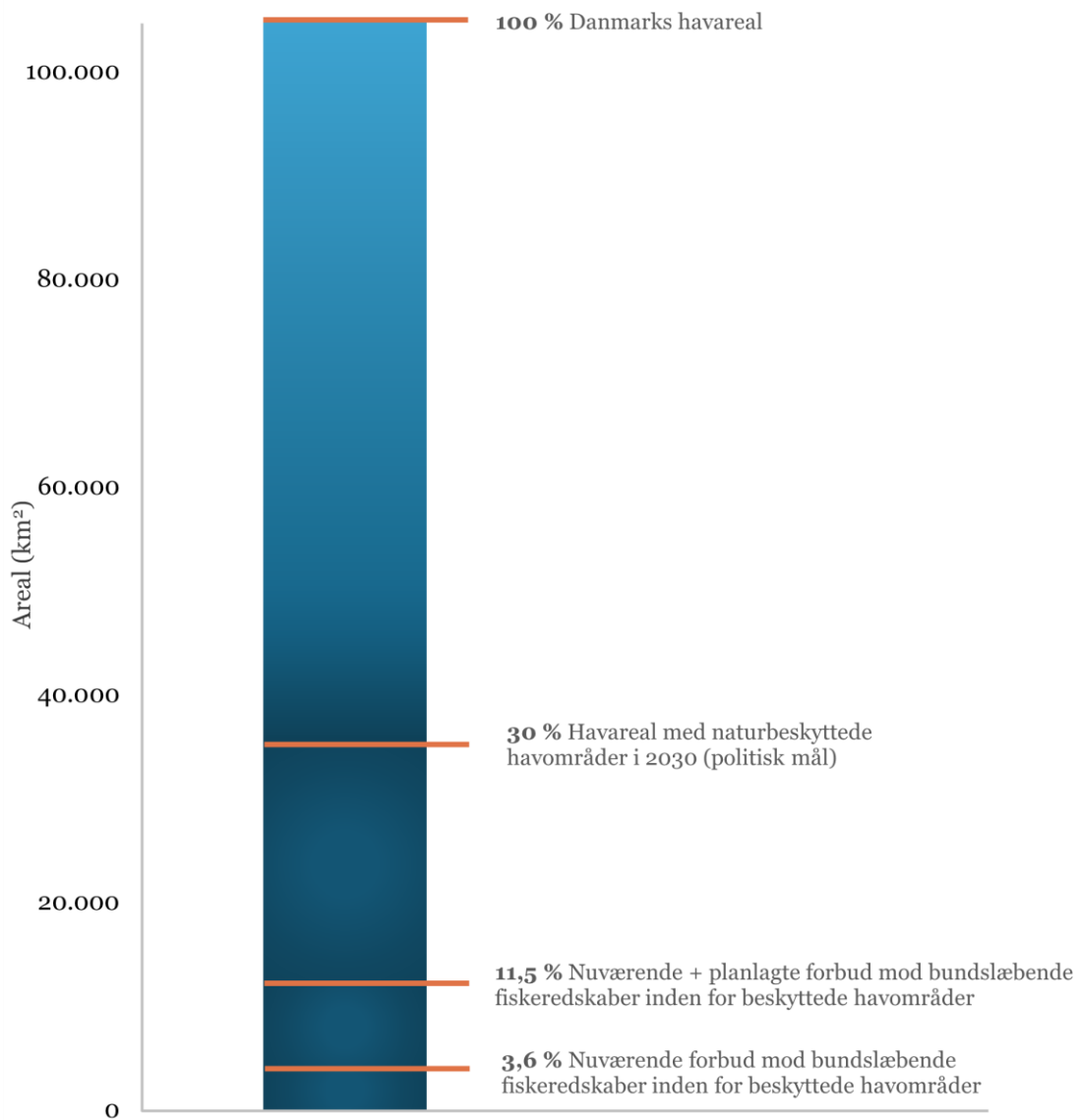
De planlagte fiskerireguleringer i de strengt og almindeligt beskyttede havstrategiområder er fastsat i Miljøministeriets udpegning af beskyttede havstrategiområder (tillæg til indsatsprogrammet) [16], mens kommende forbud ved stenrev i de fem habitatområder i Nordsøen er beskrevet i notat fra 2024 til Folketingets Europavalg fra Ministeriet for Miljø, Landbrug og Fiskeri [21], hvoraf de specifikke udpegninger er tilsendt i GIS-format af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. De planlagte forbud i de tre fjorde Flensborg Fjord, Vejle Fjord og Kalø Vig er fastsat i aftale mellem regeringen om Danmarks havplan [20], de foreslåede afgrænsninger er fastsat i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris notat [23] og det planlagte strengt beskyttede område og herved planlagte fiskeriregulering ved Mejl Flak er indtil videre beskrevet i Høringsnotat for havstrategiens beskyttede områder til Havstrategiens indsatsprogram [22].

Hvis de planlagte udpegninger og fiskerireguleringer bliver gennemført, vil det bringe Danmark op på at have forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber på 13.293 km², hvilket svarer til 12,7 % af Danmarks havareal (Figur 5).

Figur 5. Der er i dag forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber på 4,6 % af Danmarks samlede havareal. Der er planlagte forbud mod bundsløbende redskaber på yderligere 8,1 % af Danmarks havareal, hvilket i alt giver et forbud på 12,7 % af Danmarks havareal.

Af de eksisterende og planlagte forbud mod bundsløbende redskaber vil 12.024 km² overlappe med de naturbeskyttede havområder, hvilket betyder, at 11,5 % af Danmarks havareal vil være udpeget som naturbeskyttet havområde med forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber. Det fastsatte politiske mål for beskyttede havområder er 30 % af havarealet i 2030 [20] (Figur 6).

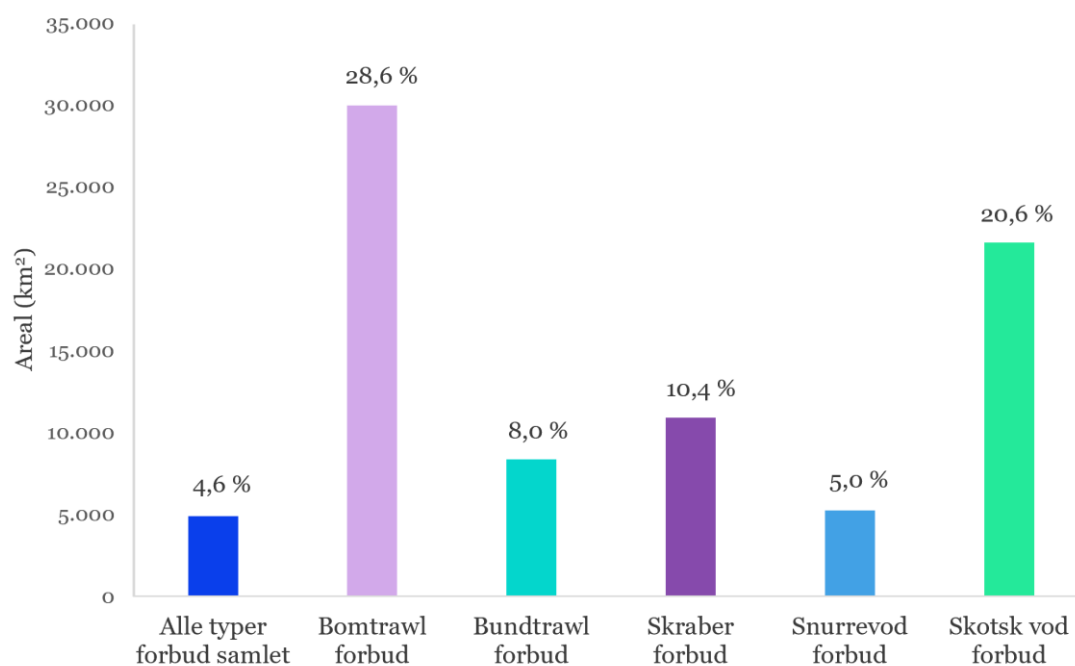

Figur 6. De nuværende forbud mod bundsløbende fiskeredskeer inden for naturbeskyttede havområder udgør 3,6 % af Danmarks samlede havareal. Hvis de planlagte fiskeriforbud træder i kraft, vil arealet af naturbeskyttede havområder med forbud mod bundsløbende fiskeredskeer nå op på 11,5 % af Danmarks havareal. Hovedparten af de planlagte forbud forventes først at træde i kraft om adskillige år. I beregningerne er der ikke taget højde for eventuelle forbud mod aktiviteter som råstofindvinding, klappning, fysiske anlæg mv. Det politiske mål er, at 30 % af havet skal være naturbeskyttet og effektivt forvaltet.

5. Arealer med redskabsspecifikke forbud

5.1 Redskabsspecifikke forbud

4,6 % af det danske havareal er omfattet af forbud mod alle typer af fiskeri med bundsløbende redskaber. Der er større havområder, der er omfattet af forbud mod en specifik redskabstype, men hvor de øvrige typer fortsat kan finde sted (Figur 7).

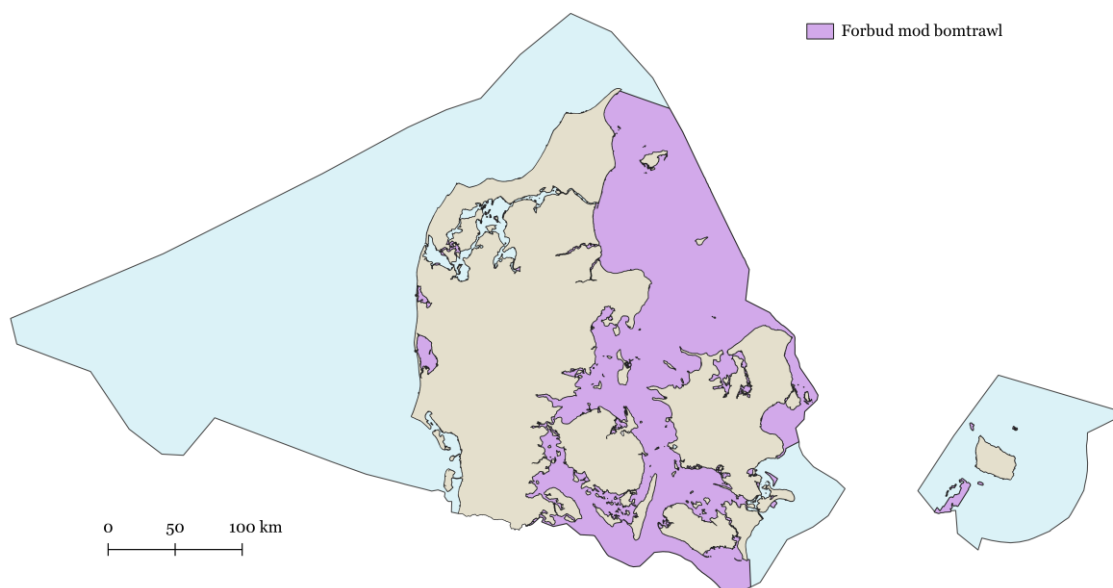

Figur 7. Udbredelsen af områder med eksisterende forbud mod hhv. alle typer bundsløbende redskaber og de redskabsspecifikke forbud i km² og i pct. af Danmarks havareal.

De redskabsspecifikke eksisterende forbud gennemgås i de følgende afsnit. Planlagte forbud indgår ikke.

5.2 Bomtrawl

Forbud mod bomtrawl dækker ICES underområde 21, 22 og 23 (dvs. Kattegat, Bælthavet og Øresund), Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, udvalgte områder i Limfjorden samt havstrategiområder og revbeskyttelse i habitatområder i Østersøen (Figur 8). Forbuddene mod bomtrawl dækker samlet set et areal på 29.939 km², svarende til 28,6 % af Danmarks havareal.

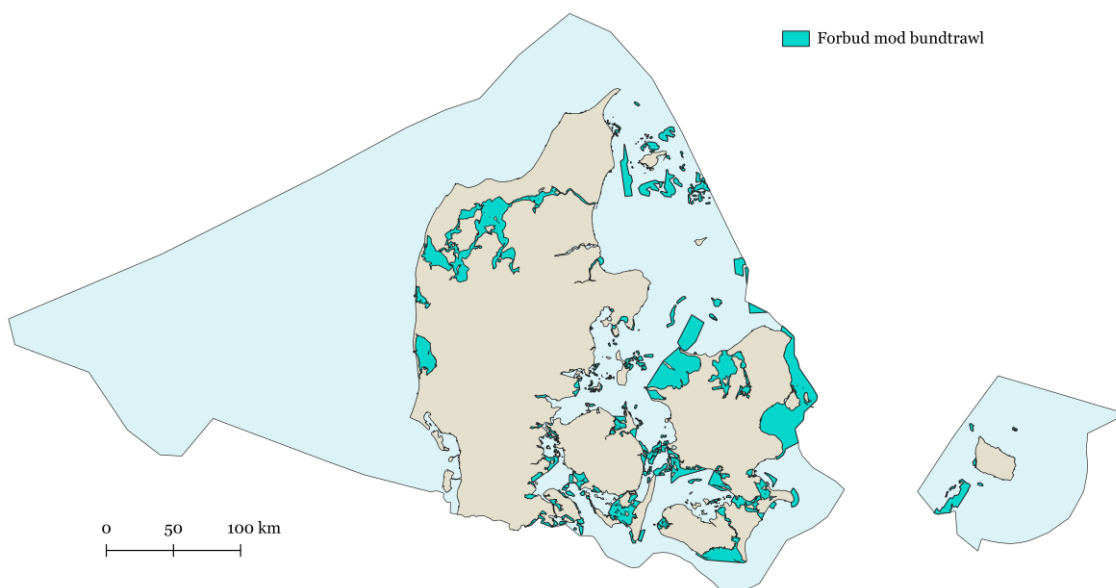

Figur 8. Kort over områder med forbud mod fiskeri med bomtrawl. Områderne dækker ICES underområderne 21, 22, 23, revbeskyttelse, samt Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og udvalgte områder i Limfjorden. Derudover er der forbud mod fiskeri med bomtrawl efter hesterejer i et område af Vadehavet. Dette område er ikke medtaget på kortet eller beregningerne, da forbuddet ikke gælder almindeligt bomtrawl, jf. trawlbekendtgørelsen [2].

Forbuddet om bomtrawl er reguleret i trawlbekendtgørelsen [2], EU's forordning om bevarelse af fiskeriressourcer og beskyttelse af marine økosystemer [11], bekendtgørelser om fiskeriregulering i særlige geografiske områder for hhv. Ringkøbing [4], Agerø og Skibsted Fjord [5], og Nissum Fjord [6] og bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7] samt EU-Kommissionens delegerede retsakter fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen [12] og Østersøen [13] samt bekendtgørelse om fredningsbælter [14].

5.3 Bundtrawl

Forbud mod bundtrawl (inkl. semipelagisk trawl) dækker primært Øresund, Limfjorden, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, andre fjorde, bugter og vige samt havstrategiområder og dele af nogle af habitatområderne, hvor rev er på udpegningsgrundlaget (Figur 9). Forbuddene mod bundtrawl dækker et areal på 8.357 km², hvilket svarer til 8,0 % af Danmarks havareal.

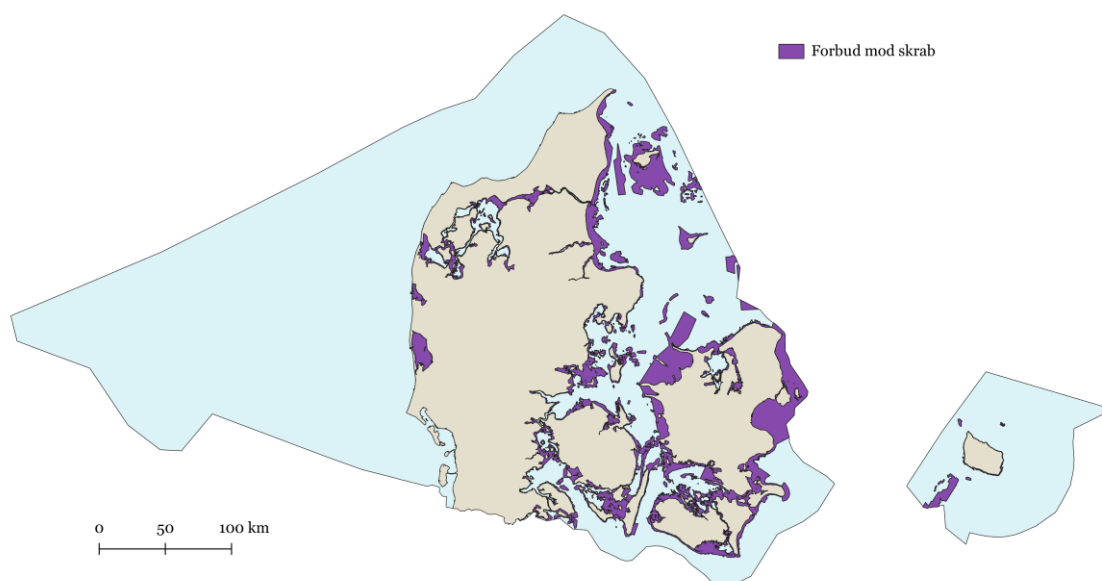

Figur 9. Områder med forbud mod bundtrawl, omfatter bl.a. forbud i trawlbekendtgørelsen, habitatområder med revbeskyttelse og havstrategiområder. Bemærk, at forbuddet i Øresund kun gælder for danske og svenske fartøjer.

Forbuddet om bundtrawl er reguleret i trawlbekendtgørelsen [2], bekendtgørelser om fiskeriregulering i særlige geografiske områder for hhv. Kattegat og den nordlige del af Øresund [3], Ringkøbing [4], Agerø og Skibsted Fjord [5], og Nissum Fjord [6], bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7] samt EU-Kommissionens delegerede retsakter fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen [12] og Østersøen [13] samt bekendtgørelse om fredningsbælter [14].

5.4 Skraber

Forbud mod fisker efter muslinger og østers med skraber omfatter primært Øresund, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og potentielle områder for ålegræsudbredelse – dvs. fra kysten og ud til den dybde, der svarer til målet det konkrete sted for udbredelsen af ålegræs, så det svarer til den nedre grænse for god økologisk tilstand i de danske vandområdeplaner (Figur 10). Forbud mod skrab dækker på nuværende tidspunkt et samlet areal på 10.898 km², svarende til 10,4 % af Danmarks havareal, men kan i princippet ændre sig fra år til år.

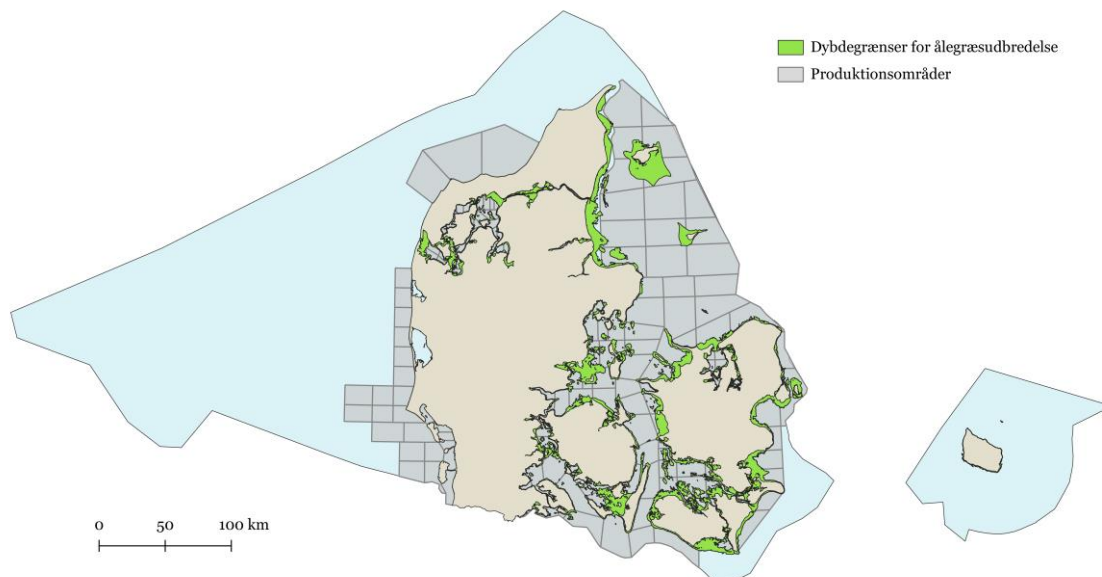
Figur 10. Områder med forbud mod fiskeri efter muslinger og østers med skraber, inkluderer bl.a. specifikke forbud i muslinge- og østersbekendtgørelsen, samt områder med rev i habitatområder og områder dybdeudbredelse for ålegræs.

Forbuddet mod skrab er reguleret i muslinge- og østersbekendtgørelsen [9], bekendtgørelser om fiskeriregulering i særlige geografiske områder for hhv. Kattegat og den nordlige del af Øresund [3], Ringkøbing [4], Agerø og Skibsted Fjord [5], og Nissum Fjord [6], i bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7], via licenser til fiskeri med skraber ud fra vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter [10] og i Miljøministeriets udpegning af beskyttede havstrategiområder [16] samt bekendtgørelse om fredningsbælter [14].

Udbredelsen af fiskeri med skraber er begrænset via licenser, da muslinger og østers fiskes i specifikke produktionsområder primært i Limfjorden og Isefjord. Der kan kun søges om tilladelse til fiskeri efter muslinger og østers i de områder, der er udlagt som produktionsområder. Produktionsområderne er defineret af Fødevarestyrelsen i muslinge bekendtgørelsen [24], og dækker ikke hele det danske havareal (Figur 11). Farvand uden om produktionsområderne er imidlertid ikke inkluderet i denne analyse, da der i princippet kan oprettes og åbnes flere produktionsområder. Arealudbredelsen af fiskeri efter muslinger og østers med skraber er under 1 % af Danmarks havareal pr. år, men set over en årrække er udbredelsen større, da man er nødsaget til at fiske i forskellige områder, indtil muslingerne er vokset store igen i de befiskede områder.

I 2024 blev der indført forbud mod skrab i alle de områder, der er målsat i vandplanen for ålegræs [10]. Forbuddet er indført på baggrund af vandområdeplanen gennem tilpasning af licenser / tilladelser og ikke i fiskerilovgivningen og gælder derved udelukkende for ét år ad gangen og kun for fiskeri med skraber. Tilpasning af licenserne – og dermed udbredelsen af forbuddet – kan derfor i princippet ændres fra år til år.

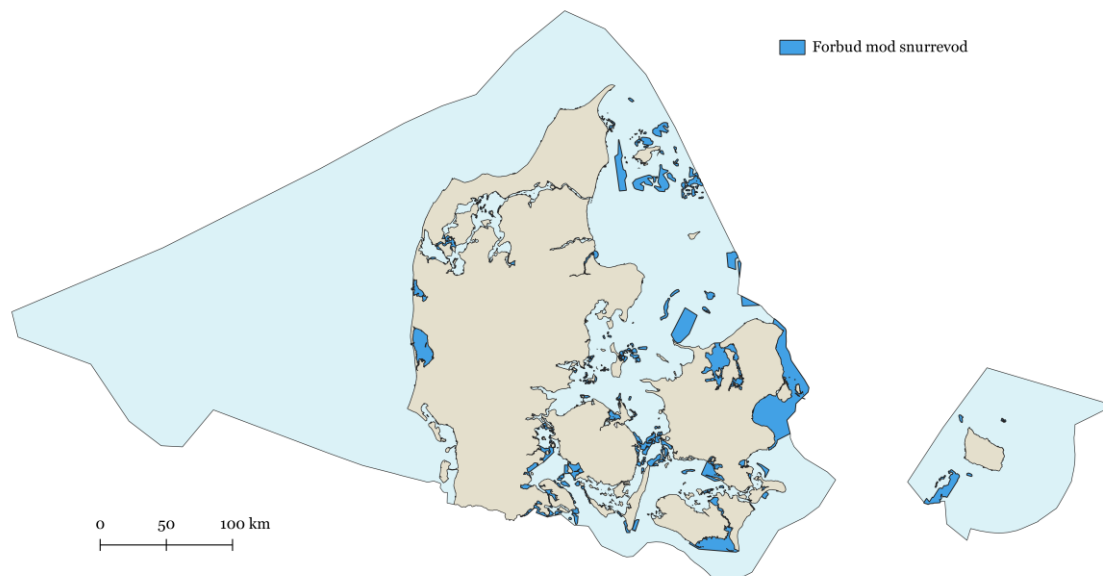
Dybdegrænsen for hovedudbredelse af ålegræs, er baseret på ålegræssets miljømålsdybde (grænse god/moderat), og er defineret for de enkelte vandområder i bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder [25] (Figur 11).

Figur 11. Produktionsområder til fiskeri efter muslinger og østers, som defineret i muslinge bekendtgørelsen, og mål for dybdeudbredelsen af ålegræs. Kortet med mål for udbredelsen af ålegræs er udarbejdet på baggrund af GIS-lag fra Miljøstyrelsen, som er baseret på bathymetrisk data fra DHI.

5.5 Snurrevod

Forbud mod snurrevod dækker primært Øresund, Roskilde Fjord, Isefjord, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, havstrategiområder samt dele af udvalgte habitatområder (Figur 12). Forbuddet mod snurrevod dækker et areal på 5.239 km², hvilket svarer til 5 % af Danmarks havareal.

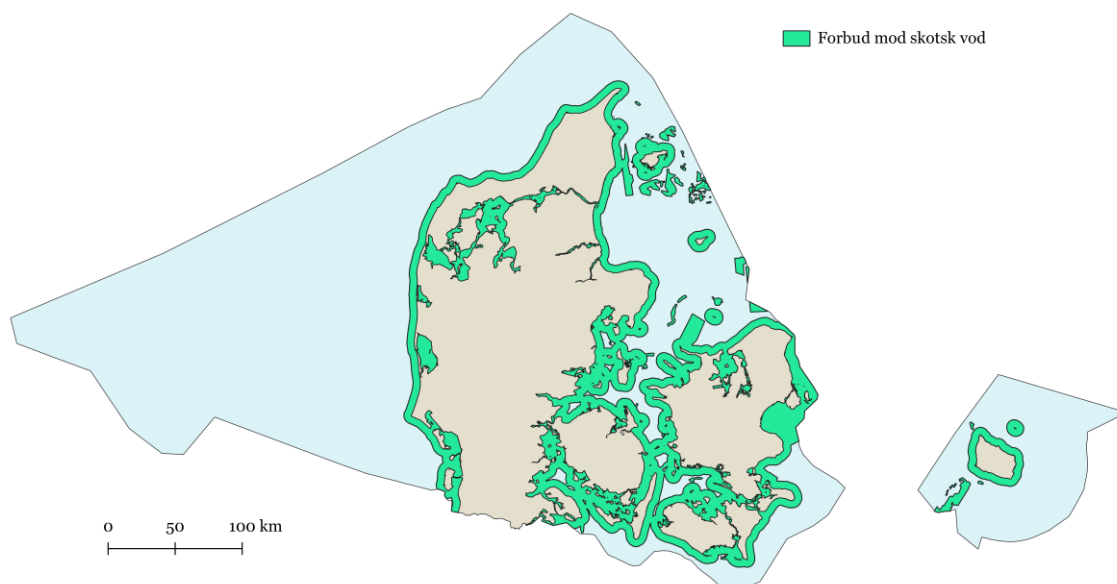

Figur 12. Områder med forbud mod snurrevod. Bemærk, at forbuddet i Øresund kun gælder for danske og svenske fartøjer.

Forbuddene er indført gennem trawlbekendtgørelsen [2], bekendtgørelser om fiskeriregulering i særlige geografiske områder for hhv. Kattegat og den nordlige del af Øresund [3], Ringkøbing [4], Agerø og Skibsted Fjord [5], og Nissum Fjord [6], bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7] og i Miljøministeriets udpegning af beskyttede havstrategiområder [16] samt bekendtgørelse om fredningsbælter [14].

5.6 Skotsk vod

Skotsk vod er den eneste type af de fem bundsløbende redskaber, som er forbudt i hele 3-sømilegrænsen (Figur 13), jf. trawlbekendtgørelsen [2]. Desuden er skotsk vod forbudt i Øresund, havstrategiområderne, bekendtgørelser om fiskeriregulering i særlige geografiske områder for hhv. Kattegat og den nordlige del af Øresund [3], Ringkøbing [4], Agerø og Skibsted Fjord [5], og Nissum Fjord [6] samt dele af udvalgte habitatområder, jf. bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000-områder for beskyttelse af revstrukturer [7] og i EU-Kommissionens delegerede retsakter om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen [12] og Østersøen [13] [17]. Samlet set dækker forbuddet mod skotsk vod et areal på 21.555 km², svarende til 20,6 % af Danmarks havareal.

Figur 13. Områder med forbud mod skotsk vod. Bemærk, at forbuddet i Øresund kun gælder for danske og svenske fartøjer.

6. Arealudbredelse af fiskeri med bundsløbende redskaber

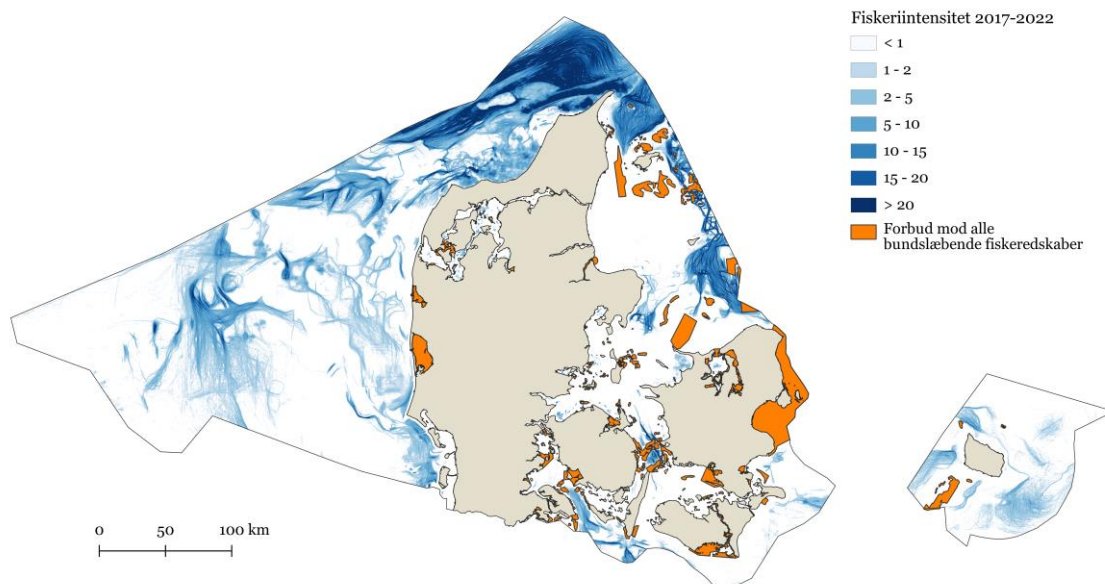
Fiskeri med bundsløbende redskaber er bredt udbredt i det danske havområde, men den enkelte type fiskeri foregår på specifikke dybder og bundtyper, der er målrettet mod de arter, man ønsker at fange i det bestemte fiskeri. Derfor foregår der ikke fiskeri med bundsløbende redskaber alle steder, hvor det er tilladt.

Eksempler på dette er, at der ikke fiskes med bomtrawl i den danske del af Østersøen, og der fiskes ikke med bundtrawl i den vestlige del af Kattegat, eller med snurrevod i fx Limfjorden. Der fiskes kun begrænset med snurrevod i Kattegat og Bælthavet selv om områderne generelt ikke er underlagt et forbud herimod. Der fiskes kun med skraber i lavvandede havområder (kystvande) og der er udpeget specifikke produktionsområder til fiskeri med skraber. Et begrænset antal fartøjer fisker med skotsk vod i Danmark. Der fiskes hovedsageligt i Skagerrak og i den nordøstlige del af Nordsøen.

Desuden er fiskeriet begrænset af andre maritime aktiviteter, såsom olie/gas-installationer, havvindmølleparker mv. Yderligere er fiskeriet generelt begrænset af fiskebestandenes og fiskekvoters størrelse.

Der foregår arealmæssigt mest fiskeri med bundsløbende redskaber på den dybe bløde havbund (fx Skagerrak og østlige del af den danske del af Kattegat) og på dybere liggende sandede havbundstyper (fx Nordsøen). Der foregår langt mindre dansk fiskeri med bundsløbende fiskeri på hårdere bundtyper, såsom grus og stenbund (fx vestlige del af Kattegat) [25].

På nedenstående kort ses arealudbredelsen og fiskeriintensiteten af dansk fiskeri med bundsløbende redskaber i dansk farvand, som opgjort af DTU Aqua (Figur 14). Arealudbredelsen var i perioden 2017-2022 på 42 % af det danske havareal, og beskriver, hvor der har været fisket med bundsløbende redskaber af danske fartøjer på et tidspunkt inden for tidsperioden 2017-2022 [26]. Hertil kommer fiskeri med udenlandske fartøjer i Danmark og visse af de mindre fartøjer under 12 meter. Det samlede tal er derfor højere.

Figur 14. Kort over eksisterende forbud mod alle typer af fiskeri med bundsløbende redskaber samt arealudbredelse og fiskeriintensitet af dansk fiskeri med bundsløbende redskaber i dansk farvand. Hertil kommer fiskeri med internationale fartøjer i Danmark og visse af de mindre fartøjer under 12 meter, som ikke er vist på kortet, da der ikke findes offentlig information om udbredelsen og intensiteten af disse fiskerier. Det ses, at fiskeri med bundsløbende redskaber er vidt udbredt i det danske havområde, men foregår ikke alle i alle områder, hvor det er tilladt. Kortet viser ikke fiskeriintensitet < 1 gang pr. år samt helt kystnært fiskeri. Fiskeriintensitet er opgjort af DTU Aqua [26].

Den samlede arealudbredelse på 42 % for perioden 2017-2022 er væsentligt højere end arealudbredelsen for de enkelte år. Det skyldes, at fiskeriet flytter rundt fra år til år, og dermed summeret op over en længere årrække, fiskes der på et større areal. Derfor er summen af arealudbredelsen for den seksårige periode højere. Når det giver mening at oplyse tallet for den samlede arealudbredelse over en længere periode, som her over en 6-årig periode, er det, fordi det kan tage mange år for flere af de påvirkede havbundshabitater og arter at genoprette sig [26–31] efter, at de har været udsat for fiskeri med et bundsløbende redskab. Desuden løber miljø- og naturbeskyttelsesdirektiverne over en 6-årig periode.

7. Referencer

1. Søfartsstyrelsen: Havplanredegørelse. (2023)
2. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om trawl- og vodd fiskeri. (2019)
3. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om forbud mod visse former for fiskeri i nærmere afgrænsede områder i Kattegat og nordlige del af Øresund. (2020)
4. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om fiskeri og fredningsbælter i Ringkøbing Fjord, Stadil Fjord og Von Å. (2013)
5. Miljøministeriet: Bekendtgørelse om fredning af farvandet omkring Agerø samt Skibsted Fjord. (2016)
6. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om fiskeri og fredningsbælter i Nissum Fjord. (2021)
7. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om særlig fiskeriregulering i marine Natura 2000 områder for beskyttelse af revstrukturer. (2017)
8. Udenrigsministeriet: Bekendtgørelse om en under 31. December 1932 mellem Danmark og Sverige afsluttet Konvention angaaende Fiskeriforholdene i de til Danmark og Sverige grænsende Farvande. (1933)
9. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om regulering af fiskeri efter muslinger og østers. (2021)
10. Miljøministeriet: Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/242395>, (2024)
11. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU): Om bevarelse af fiskeressourcerne og beskyttelse af marine økosystemer ved hjælp af tekniske foranstaltninger m.m. (2019)
12. KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU): Om ændring af delegeret forordning (EU) 2017/118 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Nordsøen. (2022)
13. KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU): Om ændring af delegeret forordning (EU) 2017/117 om fastlæggelse af fiskeribevarelsesforanstaltninger til beskyttelse af havmiljøet i Østersøen m.m. (2017)

14. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om fredningsbælter og om ophævelse af lov om saltvandsfiskeri. (2004)
15. Miljøministeriet: Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. (2023)
16. Miljøministeriet: Udpegning af beskyttede havstrategiområder - Tillæg til indsatsprogrammet for Danmarks Havstrategi II, <https://mim.dk/media/nn5gj2ka/udpegning-af-beskyttede-havstrategiomraader-tillaeg-til-indsatsprogrammet-for-danmarks-havstrategi-ii.pdf>, (2024)
17. Miljøstyrelsen: Kort over vildtreservaterne, <https://mst.dk/erhverv/rig-natur/naturbeskyttelse/vildtreservater/kort-over-vildtreservaterne>
18. Miljøministeriet: Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. (2022)
19. Biodiversitetsrådet: Mod robuste økosystemer - anbefalinger til en dansk lov om biodiversitet. Biodiversitetsrådet (2023)
20. Folketinget: Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige om Danmarks Havplan, <https://www.em.dk/Media/638314155637865872/aftaletekst-danmarks-havplan.pdf>, (2023)
21. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG om forslag til fælles henstilling om fiskeriforanstaltninger for beskyttelse af stenrev og boblerev i Nordsøen og Skagerrak (delegeret retsakt), <https://www.eu.dk/samling/20231/almdel/EUU/bilag/499/2858367.pdf>, (2024)
22. Miljøministeriet: Høringsnotat for havstrategiens beskyttede områder. (2024)
23. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Kort over muslingeproduktionsområderne på Jyllands østkyst med markering af foreslået afgrænsning ift. lukning, (2024)
24. Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri: Bekendtgørelse om muslinger m.m. (2023)
25. Miljøministeriet: Bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder. (2023)
26. van der Reijden, K., Eigaard, O.: The seafloor footprint of Danish fishing. Online resource., <http://ono.dtuaqua.dk:8282/DDFAM/>, (2023)
27. Hiddink, J.G., Jennings, S., Sciberras, M., Szostek, C.L., Hughes, K.M., Ellis, N., Rijnsdorp, A.D., McConnaughey, R.A., Mazon, T., Hilborn, R., Collie, J.S., Pitcher, C.R., Amoroso, R.O., Parma, A.M., Suuronen, P., Kaiser, M.J.: Global analysis of depletion and recovery of seabed biota after bottom trawling disturbance. *Proc Natl Acad Sci U S A*. 114, 8301–8306 (2017). <https://doi.org/10.1073/PNAS.1618858114/ASSET/OB78A46F-7A3D-4F4D-AoCC-9EE6171C1139/ASSETS/GRAPHIC/PNAS.1618858114FIG02.JPEG>
28. Szostek, C.L., Hiddink, J.G., Sciberras, M., Shepperson, J.L., Thompson, S., Hornbrey, S., Caveen, A., Lart, W., Rodmell, D., Kaiser, M.J.: A tool to estimate the contribution of fishing gear modifications to reduce benthic impact. *J Ind Ecol*. 26, 1858–1870 (2022). <https://doi.org/10.1111/jieec.13366>
29. Gislason, H., Eigaard, O.R., Dinesen, G.E., Larsen, F., Glemarec, G., Egekvist, J., Rindorf, A., Vinther, M., Paulsen, M.S., Håkansson, K.B., Bastardie, F., Olesen, H.J., Krag, L.A.,

- O'Neill, B., Feekings, J., Petersen, J.K., Dalskov, J.: Miljøskånsomhed og økologisk bæredygtighed i dansk fiskeri. (2021)
30. Petersen, J.K.: Andre presfaktorer end næringsstoffer og klimaforandringer – sammenfatning. DTU Aqua, Danmarks Tekniske Universitet (2021)
31. Sciberras, M., Hiddink, J.G., Jennings, S., Szostek, C.L., Hughes, K.M., Kneafsey, B., Clarke, L.J., Ellis, N., Rijnsdorp, A.D., McConnaughey, R.A., Hilborn, R., Collie, J.S., Pitcher, C.R., Amoroso, R.O., Parma, A.M., Suuronen, P., Kaiser, M.J.: Response of benthic fauna to experimental bottom fishing: A global meta-analysis. *Fish and Fisheries*. 19, 698–715 (2018). <https://doi.org/10.1111/FAF.12283>
32. Lambert, G.I., Jennings, S., Kaiser, M.J., Davies, T.W., Hiddink, J.G.: Quantifying recovery rates and resilience of seabed habitats impacted by bottom fishing. *Journal of Applied Ecology*. 51, 1326–1336 (2014). <https://doi.org/10.1111/1365-2664.12277>